

Domov>Sprožitev sodnega postopka>Kje in kako>Uporaba nacionalne zakonodaje
Uporaba nacionalne zakonodaje

Ciper

1 Veljavni pravni viri

1.1 Nacionalni predpisi

Kadar se sodišču predloži čezmejna zadeva, veljajo glede vprašanja, katero pravo se uporablja na Cipru, predvsem pravila iz prava EU, zlasti Uredbe (ES) št. 593/2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (Rim I), in Uredbe (ES) št. 864/2007 o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti (Rim II).

V ostalih primerih pa se ciprska sodišča ravnavajo po svoji sodni praksi, saj ustrezne nacionalne zakonodaje ali kodificiranih pravil ni. Če ni zadevne ciprske sodne prakse, sodišča na podlagi člena 29(1)(c) zakona o sodiščih (zakon 14/60) uporabijo angleško obče pravo.

1.2 Večstranske mednarodne konvencije

Haaška konvencija z dne 1. julija 1985 o pravu, ki se uporablja za sklade, in njihovem priznavanju, kot jo je Republika Ciper ratificirala z zakonom o ratifikaciji 15(III) iz leta 2017.

1.3 Glavne dvostranske konvencije

Ni relevantno.

2 Izvajanje kolizijskih pravil

2.1 Obveznost sodnika, da uporabi kolizijska pravila na lastno pobudo

Sodnik ni zavezan uporabiti teh pravil na lastno pobudo. Vprašanje lahko izpostavi le stranka v zadevi, ki mora na podlagi dokazov uspešno dokazati, da je treba uporabiti pravo druge države in ne prava Cipra. Če se sodišče s tem ne strinja, se uporabi pravo Cipra.

Glede na to, da je zgoraj navedena praksa odvisna od dokazov in postopka, navedeni uredbi (ES) št. 593/2008 in (ES) št. 864/2007 nanjo ne vplivata.

2.2 Zavračanje

Uredbi (ES) št. 593/2008 in (ES) št. 864/2007 ne dovoljujeta uporabe pravila o zavračanju. V zadevah, ki jih uredbi ne zajemata, pa se pravilo o zavračanju lahko uporabi, kot je pojasnjeno v nadaljevanju.

Sodišče, ki obravnava zadevo, pri kateri se ugotovi, da bi bilo treba uporabiti pravo druge države, mora uporabiti bodisi samo notranja nacionalna pravila navedenega prava bodisi navedeno pravo v celoti, vključno z mednarodnimi pravili, ki se uporabljajo na podlagi navedenega prava.

Težava v drugem primeru nastane, ker lahko pravila o pravu, ki se uporablja na podlagi pravnega sistema zadevne druge države, sodnika napotujejo na ciprsko pravo, ki ga mora uporabiti (zavračanje). V takem primeru ima sodišče dve možnosti: sprejeti pravilo o zavračanju in uporabiti ciprsko pravo (teorija o delnem zavračanju) ali pa pravilo zavrniti in uporabiti pravo druge države v celoti (popolno zavračanje).

2.3 Sprememba navezne okoliščine

Za preprečevanje težav, ki bi lahko nastale zaradi spremembe navezne okoliščine (npr. stalnega prebivališča, kraja, kamor je bilo preneseno premoženje ali sklad, itd.), se pravilo o pravu, ki se uporablja, običajno uporabi za določitev datuma, ko je bila navezna okoliščina ugotovljena. Za primer glej člen 7 Haaške konvencije z dne 1. julija 1985 o skladih.

2.4 Izjeme od običajne uporabe kolizijskih pravil

Pravo druge države se ne bi smelo uporabiti, čeprav se s pravili o pravu, ki se uporablja, njegova uporaba zahteva, če njegova uporaba ni skladna z javnim redom v Republiki Ciper. V sodni praksi pojem „javni red“ zajema osnovna načela pravičnosti in javne morale ter etike (*Pilavachi & Co Ltd proti International Chemical Co Ltd (1965) 1 CLR 97*).

Pravo druge države se prav tako ne bi smelo uporabiti v zvezi z dajatvami, davki in obdavčitvijo.

2.5 Dokazovanje tujega prava

Uporablja se pravilo, oblikovano v zadevi *Royal Bank of Scotland plc proti Geodrill Co Ltd in drugim (1993) 1 JSC 753*, ki določa, da mora stranka, ki zatrjuje, da je treba v njeni zadevi uporabiti tuje pravo, najprej vložiti ustrezen zahtevek, nato pa o tem sodišču predložiti zadostne izvedenske dokaze. Če dokazi sodišča ne prepričajo ali če nobena od strank ne vložiti takega zahtevka, se uporabi ciprsko pravo.

3 Kolizijska pravila

3.1 Pogodbene obveznosti in pravni akti

Uredba (ES) št. 593/2008 (Rim I) se uporablja za vse pogodbene obveznosti in pravne akte, pri katerih se postavi vprašanje, katero pravo naj se uporabi.

3.2 Nepogodbene obveznosti

Uredba (ES) št. 864/2007 (Rim II) se uporablja v večini primerov, splošno pravilo pa je, da bi se moralo pravo, ki se uporabi, določiti na podlagi tega, kje je nastala škoda (*lex loci damni*), ne glede na državo ali države, v katerih lahko pride do posrednih posledic. Uredba določa tudi posebna pravila o tem, kako določiti pravo, ki se uporablja za posebne vrste nepogodbenih obveznosti, kot sta nelojalna konkurenca in odgovornost za izdelke.

Glede skladov se uporablja zakon (o ratifikaciji), ki se uporablja za sklade, in o njihovem priznavanju iz leta 2017 (zakon 15(III)/2017), s katerim je bila ratificirana Haaška konvencija iz leta 1985. Zakon o ratifikaciji in Konvencija določata, da bi se moral sklad urejati s pravom, ki ga izbere skrbnik. Če ga ta ne izbere, pa bi se moral sklad urejati s pravom, s katerim je najtesneje povezan.

3.3 Osební status, vidiki v zvezi s civilnim statusom (ime, sedež ali stalno prebivališče, sposobnost)

Priimek

Za določitev priimka se uporablja zakon o razmerjih med starši in otroki (zakon 216/90). Na podlagi navedenega zakona se otrokov priimek določi na podlagi skupne izjave staršev v treh mesecih od datuma rojstva. Če starša take izjave ne predložita, se otroku dodeli očetov priimek. Otroku, rojenemu zunaj zakonske zveze, bi bilo treba dodeliti materin priimek, razen če oziroma dokler oče ne prizna otroka.

Stalno prebivališče

Stalno prebivališče osebe se določi na podlagi poglavja 195 zakona o oporokah in dedovanju, ki določa, da ima vsaka oseba v vsakem trenutku bodisi stalno prebivališče, ki ji je bilo dodeljeno ob rojstvu (izvirno stalno prebivališče), bodisi stalno prebivališče, ki ga je pridobila ali obdržala na svojo željo (izbrano stalno prebivališče).

Izvirno stalno prebivališče otroka, rojenega v zakonski zvezi v času očetovega življenja, je stalno prebivališče očeta ob otrokovem rojstvu.

Izvirno stalno prebivališče otroka, rojenega zunaj zakonske zveze, ali otroka, rojenega po očetovi smrti, je stalno prebivališče matere ob otrokovem rojstvu.

Sposobnost

Sposobnost osebe za sklenitev zakonske zveze se ureja z zakonom o zakonski zvezi (zakon 104(I)/2013), člen 14 navedenega zakona pa določa, da oseba nima sposobnosti za sklenitev zakonske zveze, če je mlajša od osemnajst let ali če na dan sklenitve zakonske zveze ni zmožna dati soglasja zaradi duševne motnje ali umske prizadetosti, možganskega ali drugega stanja ali bolezni, ali odvisnosti od drog, zaradi katere ni zmožna razumeti in se zavedati svojega početja.

Tudi če je zadevni par ali ena oseba v paru mlajša od osemnajst let, pa se šteje, da ima sposobnost za sklenitev zakonske zveze, če je stara vsaj šestnajst let, ali če je njen skrbnik predložil pisno soglasje, ali če obstajajo resni razlogi, ki upravičujejo sklenitev zakonske zveze. Če skrbnik zavrne tako soglasje ali če oseba nima skrbnika, bi moralo o sposobnosti osebe za sklenitev zakonske zveze odločiti družinsko sodišče okrožja, v katerem zadevna oseba prebiva. Glede sposobnosti za opravljanje pravnih dejanj člen 11 poglavja 149 zakona o pogodbah določa, da je oseba sposobna sklepati pogodbe, če je duševno zdrava in če ji navedena sposobnost ni bila odvzeta z zakonom. Zakon določa, da se poročena oseba ne šteje za nesposobno sklepati pogodbe, če je edini razlog dejstvo, da je mlajša od osemnajst let.

3.4 Določitev razmerij med starši in otroki, vključno s posvojitvijo

3.4.1 Določitev razmerij med starši in otroki

Pravno razmerje med staršem in otrokom, vključno s starševsko odgovornostjo, preživljanjem in komunikacijo, se ureja s ciprskim pravom, zlasti zakonom o razmerjih med starši in otroki (zakon 216/90).

Uporabljajo se tudi Uredba (ES) št. 2201/2003 (Bruselj IIa), Uredba (ES) št. 4/2009 in Haaška konvencija iz leta 1996 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju, uveljavljanju in sodelovanju glede starševske odgovornosti in ukrepov za varstvo otrok, in sicer pri zadevah, na katere se uredbi in Konvencija nanašajo.

3.4.2 Posvojitev

Kadar postopek posvojitve poteka pred ciprskimi sodišči, se uporablja ciprsko pravo, in sicer ne glede na to, ali gre za čezmejno posvojitveno zadevo.

3.5 Zakonska zveza, zunajzakonska skupnost, partnerstvo, razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, preživninske obveznosti

3.5.1 Zakonska zveza

Vprašanja glede sklenitve in prenehanja zakonske zveze na Cipru se urejajo z zakonom o zakonski zvezi iz leta 2003 (zakon 104(I)/2003). Urejajo se tudi s Konvencijo ZN o privolitvi in sklenitvi zakonske zveze, minimalni starosti za sklenitev zakonske zveze in njeni registraciji, kot jo je Republika Ciper ratificirala z zakonom 16(III)/2003.

3.5.2 Zunajzakonska skupnost in partnerstvo

3.5.3 Razveza zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti

Vprašanja, ki se nanašajo na razvezo zakonske zveze, se urejajo z zakonom o zakonski zvezi (zakon 104(I)/2003), glede zakonske zveze po predpisih posameznih verskih skupnosti pa s členom 111 ustave ter zakonom o poskusu sprave med zakoncema in duhovni razvezi zakonske zveze iz leta 1990 (zakon 22/1990).

Haaška konvencija o priznanju razveze zakonske zveze in prenehanja življenjske skupnosti iz leta 1971, kot jo je z zakonom 14(III)1983 ratificirala Republika Ciper, se uporablja za zadeve, ki se nanašajo na priznanje razveze zakonske zveze in prenehanja življenjske skupnosti.

3.5.4 Preživninske obveznosti

Preživninske obveznosti

Zakon o skupnem premoženju zakoncev (zakon 232/1991), kakor je bil spremenjen, določa:

Če zakonca ne živita več skupaj, lahko sodišče na zahtevo enega od njiju izda preživninsko odločbo, s katero drugemu zakoncu naloži plačilo preživnine zakoncu, ki je vložil zahtevek.

Preživninska obveznost med nekdanjima zakoncema se uporablja, kadar se je kateri koli od njiju nezmožen preživljati iz svojih prihodkov ali premoženja in:

- (a) če ob razvezi zakonske zveze ali izteku v nadaljevanju navedenega roka starost ali zdravstveno stanje zakonca temu ne dopušča ponovnega opravljanja ali nadaljevanja opravljanja poklica, ki bi mu zagotavljal preživljanje;
- (b) če zakonec skrbi za mladoletnega ali odraslega otroka ali drugo vzdrževano osebo, ki zaradi fizične invalidnosti ali duševne prizadetosti ne more skrbeti sama zase, zato oseba, ki vlaga zahtevek, ne more najti primerne zaposlitve;
- (c) zakonec ne more najti stalne in ustrezne zaposlitve ali potrebuje poklicno usposabljanje, vendar ne več kot tri leta od razveze zakonske zveze;
- (d) v vseh drugih primerih, kadar je dodelitev preživnine ob razvezi zakonske zveze potrebna iz razlogov pravičnosti.

Preživnina se lahko iz pomembnih razlogov zavrne ali omeji, zlasti če je bila zakonska zveza kratkotrajna ali če je zakonec, ki bi bil lahko upravičen do preživnine, odgovoren za razvezo zakonske zveze ali prenehanje zunajzakonske skupnosti ali je namerno povzročil svojo revščino.

Glede na okoliščine bi morala poleg tega upravičenost do preživnine prenehati ali pa bi morala biti odločba o preživnini ustrezno spremenjena.

Preživninska obveznost do mladoletnega otroka

Zakon o razmerjih med starši in otroki (zakon 216/90) določa, da imata oba starša skupaj preživninsko obveznost do mladoletnega otroka v skladu s svojimi finančnimi sredstvi. Navedena obveznost staršev se lahko na podlagi odločbe ali sodne poravnave nadaljuje tudi po tem, ko otrok postane polnoleten, če to upravičujejo izredne okoliščine (npr. otrok nima ustrezne sposobnosti, je invalid, služi v nacionalni gardi ali se udeležuje predavanj v izobraževalni ustanovi ali na poklicni šoli).

Mladoletni otrok je upravičen do preživnine staršev, tudi če ima svoje premoženje.

3.6 Premoženska razmerja med zakoncema

Uporablja se člen 13 zakona 232/1991, ki določa splošno pravilo, da zakonska zveza ne spremeni avtonomije zakoncev glede premoženja. Vendar pa člen 14 navedenega zakona omogoča, da eden od zakoncev v primeru prenehanja ali razveljavitve zakonske zveze zahteva premoženje drugega zakonca, če je zakonec, ki vlaga zahtevek, kakor koli prispeval k povečanju premoženja drugega zakonca. Stranka, ki vlaga zahtevek, lahko s tožbo zahteva izplačilo dela povečanja, ki je rezultat njenega prispevka.

Šteje se, da je prispevek enega od zakoncev k povečanju premoženja drugega zakonca ena tretjina povečanja, razen če se dokaže večji ali manjši prispevek.

V povečanje premoženja zakonca ne spadajo darila, dediščina, volila ali druge donacije.

3.7 Oporoke in dedovanje

Dedovanje in vse zadeve v zvezi z dediščino, razen obličnosti sestave in preklica oporoke, se urejajo z Uredbo (EU) št. 650/2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju.

V skladu s členom 22 navedene uredbe lahko oseba za pravo, ki ureja celotno dedovanje po njej, izbere pravo države, katere državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti. Pravo se izbere z izrecno izjavo.

Če obstaja oporoka, se uporablja Haaška konvencija z dne 5. oktobra 1961 o koliziji zakonov glede oblike oporočnih razpolaganj. V skladu s 1. členom Konvencije je oblika oporočnega razpolaganja veljavna, če ustreza nacionalnemu zakonu:

(a) kraja, kjer je zapustnik oporočno razpolagal, ali

(b) o državljanstvu, ki ga je zapustnik imel v trenutku, ko je oporočno razpolagal, ali ob svoji smrti, ali

(c) kraja, kjer je imel zapustnik stalno ali običajno prebivališče, bodisi v trenutku, ko je oporočno razpolagal, bodisi ob svoji smrti, ali

(d) za nepremičnine, kraja, kjer se nahajajo.

3.8 Stvarne pravice

Uredba (ES) št. 593/2008 (Rim I), ki določa, da se pogodba ureja s pravom, ki ga izberejo stranke, se uporablja za razmerja, iz katerih izhajajo obveznosti, ki se nanašajo na nepremično premoženje. Če pravo ni izbrano, se uporablja člen 4 Uredbe, ki izrecno določa pravo, ki se uporablja v posameznem primeru. Glede pogodb, ki se nanašajo na stvarne pravice, sodišče v skladu s sodno prakso ciprskih sodišč uporabi pristojnost države, v kateri je nepremičnina (*ex situs*).

3.9 Insolventnost

Pravo, ki se uporablja, določa Uredba (ES) št. 1346/2000 o postopkih v primeru insolventnosti. Gre za pravo države, na območju katere je bil navedeni postopek začel.

Zadnja posodobitev: 18/04/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.